

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**CONSTRUCCIÓ DE PROCESSOS
EDUCATIUS**

Coordinació: JOVE MONCLUS, GLORIA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	CONSTRUCCIÓ DE PROCESSOS EDUCATIUS			
Codi	100894			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària	5	OPTATIVA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Primària i Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	5	OPTATIVA	Presencial
	Grau en Educació Primària	4	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8		4.2
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	JOVE MONCLUS, GLORIA			
Departament/s	CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
JOVE MONCLUS, GLORIA	gloria.jove@udl.cat	3,9	
MIARNAU POMES, MARIA ROSER	mariaroser.miarnau@udl.cat	2,1	

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Conèixer els models, enfocaments i perspectives més rellevants en el camp de l'atenció a la diversitat al llarg del cicle vital des d'un enfocament inclusiu.
2. Analitzar les aportacions teòriques produïdes en el camp de l'atenció a la diversitat al llarg del cicle vital des de diferents models, enfocaments o perspectives.
3. Utilitzar, amb propietat i rigor, el vocabulari i la terminologia científica pròpia de la matèria.
4. Comprendre i valorar els canvis estructurals i qualitius que exigeix l'educació inclusiva i les implicacions sobre els diferents components del currículum en les diferents etapes educatives.
5. Adquirir les eines necessàries per a poder dissenyar, implementar i avaluar projectes que facilitin el procés de transició de totes les persones.
6. Desenvolupar la capacitat de seleccionar i utilitzar, rigorosa i críticament, les fonts d'informació pertinents a l'atenció a la diversitat al llarg del cicle vital.
7. Desenvolupar un pensament propi sobre les diferents temàtiques tractades, de tal forma que la informació recollida i treballada sigui un suport per a tal pensament i mai una substitució del mateix.
8. Ampliar la capacitat de defensar argumentalment les idees i acceptar les dels companys, de tal manera que la solidesa de les conviccions estigui sempre oberta a la possibilitat de modificar-les.
9. Exercitar la crítica col·lectiva i l'autocrítica com a una forma d'aprenentatge i d'enriquiment intel·lectual i professional.
10. Analitzar i assumir el valor de la discussió com un element necessari i positiu en l'activitat educativa.

Competències

CB2. Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB3. Reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

CB4. Transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

CG1. Fomentar els valors democràtics, amb especial incidència en els de tolerància, solidaritat, de justícia i de no violència i conèixer i valorar els drets humans.

CG2. Conèixer la realitat intercultural i desenvolupar actituds de respecte, tolerància i solidaritat cap als diferents

grups socials i culturals.

CG3. Conèixer el dret d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, en particular mitjançant la eliminació de la discriminació de la dona, sigui quina sigui la seva circumstància o condició, en qualsevol dels àmbits de la vida.

CG4. Conèixer les mesures que garanteixin i facin efectiu el dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat.

CG5. Desenvolupar la capacitat d'analitzar críticament i reflexionar sobre la necessitat d'eliminar tota forma de discriminació, directa o indirecta, en particular la discriminació racial, la discriminació contra la dona, la derivada de l'orientació sexual o la causada per una discapacitat.

CG6. Assumir el compromís de desenvolupament personal i professional amb un mateix i la comunitat. adaptar les propostes d'aprenentatge a les evolucions culturals més significatives.

CE1. Conèixer les àrees curriculars de l'Educació Primària, la relació interdisciplinària entre elles, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics entorn dels procediments d'ensenyament i aprenentatge respectius.

CE2. Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals de centre.

CE3. Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i plurilingües.

CE4. Fomentar la lectura i el comentari crític de textos dels diversos dominis científics i culturals continguts en el currículum escolar.

CE5. Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte dels drets humans que conformin els valors de la formació ciutadana.

CE10. Col·laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.

CE11. Assumir la dimensió educadora de la funció docent i fomentar l'educació democràtica per a una ciutadania activa.

CE14. Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.

CE15. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.

CE16. Discernir selectivament la informació audiovisual que contribueixi als aprenentatges, a la formació cívica i a la riquesa cultural.

CT4. Aplicar coneixements bàsics d'emprenedoria i dels entorns professionals.

CT5. Aplicar nocions essencials de pensament científic.

Continguts fonamentals de l'assignatura

- Construcció de situacions i contextos educatius inclusius, comunitaris i en xarxa.
- El currículum com a eina preventiva i de millora de les nostres formes de vida.
- Educació inclusiva: estratègies metodològiques d'atenció a la diversitat.
- Processos de metac consciència i reflexió per a la millora de la pràctica professional.
- Relat autobiogràfic
- Les competències bàsiques en relació amb les capacitats. Eines i estratègies bàsiques per tal de que el currículum que oferim a les escoles esdevingui eina preventiva per evitar el fracàs i aconseguir "l'èxit".
- Processos d'ensenyament-aprenentatge i desenvolupament dels infants
- L'emoció del coneixement i el desig d'existir.
- Construcció de llenguatges, construcció de pensament, construcció de ser.
- Processos d'exclusió/inclusió
- Alteritat
- Diversitat vs diferència. filòsofs de la diferència

- Interseccionalitat
- Relació educativa, aspectes que incideixen en el progrés escolar.
- Suport Educatiu des d'una perspectiva comunitària.
- La comunitat com a mediadora del suport educatiu.
- Treball escola- comunitat
- Aprendre a través de l'art
- pràctica reflexiva, creadora, crítica i inclusiva
- becoming teachers

Eixos metodològics de l'assignatura

Es partirà d'un context alfabetitzador i d'aprenentatge inicial, per tal de realitzar processos de recerca personal i grupal.

Es realitzarà una deriva sensorial i grupal per tal de cartografiar trajectòries per al territori.

Es realitzarà un projecte grupal i en les diferents sessions es compartirà el procés que cada grup realitzarà en relació al projecte. Això implica la participació de l'estudiantat en les sessions de classe, fent partícip a la resta del grup del seu procés d'aprenentatge, així com enriquint-se dels processos d'aprenentatge generats pel altres. En el desenvolupament de les sessions i en funció dels projectes s'anirà a diferents contextos d'aprenentatge.

Cal concretar el projecte en la creació d'un context d'aprenentatge.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SETMANA	DESCRIPCIÓ	ACTIVITATS
1	<i>context inicial d'aprenentatge</i>	treball en el context d'aprenentatge fora de les aules
2	<i>Deriva per la ciutat en grup i Centre d'art la Panera</i>	Cartografiar la deriva per la ciutat que fareu en grup Treball en el context d'aprenentatge
3	Visita Fundació Sorigué	Visita a l'exposició Juan Zamora
4	<i>Taller epistolar Relat autobiogràfic</i>	Aprendre el paper de les "cartes" com a eina de construcció de coneixement conjunt
5	<i>Inici dels projectes</i>	Presentació del procés que esteu desenvolupant en els projectes
6	experiències en els contextos	quines experiències heu tingut durant la vostra escolarització en els contextos (visites, museus, etc..)
7	<i>Supervisió dels projectes</i>	Presentació del procés que esteu desenvolupant en els projectes

8	contextos d'aprenentatge	Cada grup continuarà compartint l'aprenentatge en un context fora de les aules
9	contextos d'aprenentatge	Cada grup continuarà compartint l'aprenentatge en un context fora de les aules
10	contextos d'aprenentatge	Cada grup continuarà compartint l'aprenentatge en un context fora de les aules
11	<i>Curriculum</i>	Concretar el curriculum amb el projecte desenvolupat
12	<i>Alfabet</i>	concretar l'alfabet amb el projecte desenvolupat
13	concreció del context d'aprenentatge	crear un espai d'aprenentatge en relació al projecte desenvolupat.
14	<i>Presentacions Projectes.</i>	Presentació Projectes amb interacció amb grups d'altres etapes educatives

Les activitats marcades podran ser alterades en el temps, depenent del procés realitzat.

ES preveu un intercanvi amb estudiants de la Universitat Jaume I per participar en unes activitats organitzades allí. S'informarà una vegada ens confirmen l'adjudació del desplaçament a Castelló.

Sistema d'avaluació

25% Relat autobiogràfic (individual)

25% Projecte (grupal)

25% curriculum i alfabet (grupal)

25% Altres evidències individuals (contextos d'aprenentatge viscuts, etc...)

Críteris de qualificació de les evidències d'avaluació:

Compartir el procés que cada grup realitzarà en relació al projecte. Això implica la participació de l'estudiantat en les sessions de classe, fent partícip a la resta del grup del seu procés d'aprenentatge, així com enriquint-se dels processos d'aprenentatge generats pel altres

Identificar continguts teòrics propis de la matèria

Mapa conceptual

Participació obligatòria a les tutories de grup

Qualitat del guió del treball i de les argumentacions per a defensar la proposta de treball Incorporació dels principals continguts treballats

Creativitat en la posada en escena de la producció i del context d'aprenentatge

Creativitat de la presentació oral i del treball escrit. Establir ponts amb les pràctiques i/o experiències viscudes

La metodologia de la matèria fa que adquireixi molta importància l'avaluació formativa i processual, per la qual cosa cal un seguiment setmanal de les tasques proposades i una entrega d'elles en el campus virtual.

En el treball en grup s'adopta un compromís, passades les dues primeres setmanes no es podrà canviar de grup.

Per cadascuna de les evidències es facilitaran els criteris d'avaluació corresponents. La nota dels treballs grupals assignades pel professorat es podran veure alterades en funció de la coevaluació que plantegem amb l'estudiantat, de forma que en un mateix grup hi pot haver membres que tinguin diferent nota.

La matèria té un pes d'avaluació individual del 50% corresponent al pes de dues evidències que valen 25% cadascuna.

El pes del treball grupal també es del 50 % corresponent al pes de dues evidències que valen el 25% cadascuna. Els criteris de coevaluació podran alterar la nota que tinguin els diferents membres del grup.

Assistència: Assistència obligatòria. L'assistència ha de ser igual o superior al 80% del total de les sessions de classe. Les faltes d'ortografia penalitzen. En el cas que el volum de faltes sigui molt elevat es considerarà la possibilitat de no poder superar l'assignatura encara que totes les evidències estiguin aprovades.

Serà obligatori l'elaboració d'un diari de camp escrit a ma en una llibreta que s'iniciarà el primer dia de classe. L'equip docent demanarà poder fer el seguiment d'aquest document bàsic per a poder dur a terme les diferents evidències de la matèria.

Per cadascuna de les evidències es facilitaran els criteris d'avaluació corresponents. La nota dels treballs grupals assignades pel professorat es podran veure alterades en funció de la coevaluació que plantegem amb l'estudiantat, de forma que en un mateix grup hi pot haver membres que tinguin diferent nota.

AVALUACIÓ PELS ESTUDIANTS AMB NEE (Condicció: certificat de discapacitat o de tenir alguna dificultat específica d'aprenentatge). El professorat de l'assignatura podrà modificar el sistema d'avaluació i la realització d'activitats presencials, i no presencials, en funció de les Necessitats Educatives Específiques de cada alumne, sempre consensuat amb la comissió d'Atenció a la Diversitat de la UdL.

AVALUACIÓ PELS ESTUDIANTS AMB FEINA (Condicció: aprovació per part de la comissió pertinent el permís per a fer avaluació alternativa). L'avaluació serà d'un examen final amb un valor del 50% i d'un treball del 50%. A l'inici de curs i una vegada conegedor de la possibilitat de avaluació alternativa l'alumne es posarà en contacte amb l'equip docent per acordar tots els criteris i les tasques a realitzar.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

ALLAN, Jullie. Rethinking Inclusive Education: the Philosophers of Difference in Practice. London: Springer Science & Business Media. 2007

BENTLEY, Tom. Learning beyond the classroom: education for a changing world. London: Routledge, 2012.

Bonastra, Q; Jové, G (2021) Rethinking learning contexts through the concept of atmosphere and through contemporary art JOURNAL OF GEOGRAPHY IN HIGHER EDUCATION
<https://doi.org/10.1080/03098265.2021.1902959>

- Bonastra, Q., & Jové, G. (2017). Le grand jeu à venir. Un manifesto educativo a partir del discurso situacionista sobre lo urbano. *Scripta Nova*, 21(573), 1–38. <https://doi.org/10.1344/sn2017.21.17408>
- DEWEY, John. *Cómo pensamos: nueva exposición de la relación entre pensamiento reflexivo y proceso educativo* Paidós. Barcelona: Paidós, 1989
- Dewey, J. (2008): *El arte como experiencia*. Barcelona: Paidós (1934).
- Echeita, G. (2007). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Madrid: Narcea.
- Eisner, E. (2004): *El arte y la creación de la mente. El papel de las artes visuales en la transformación de la conciencia*. Barcelona: Paidós.
- Gimeno, J. (2003). *El alumno como invención*. Madrid: Morata.
- JOVÉ, Glòria. IX Simposio Internacional de didáctica de las ciencias sociales en el ámbito iberoamericano en la mesa “Arte, patrimonio y educación”, 2019. JOVÉ, Glòria. *Aprendemos más allá de las aulas con el patrimonio y las artes en Prats, J, Santacana, J. Ciencias sociales, ciudadanía y sociedad digital: reflexiones desde la educación*. pp. 117 - 133. Gijón: Ediciones Trea, 2020.
- JOVÉ, Glòria. *Maestras contemporáneas*. Lleida: Editorial de la Universitat de Lleida. 2017
- JOVÉ, Glòria. “Artistry” en formación de maestros y la docencia como arte. In SANCHO, Juana María, CORREA José María, GIRÓ Xavier y FRAGA, Leticia. *Aprender a ser docente en un mundo en cambio*. Barcelona: Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona, 2013. 113-119. Disponible en: <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/50680> Acceso en: 01 abr, 2021.
- JOVÉ, Glòria & BETRIÁN, Esther. “Entretejiendo encajes” entre la universidad, los centros de arte y las escuelas. *Arte, individuo y sociedad*. Lleida: 2012. Disponible en: https://doi.org/10.5209/rev_ARIS.2012.v24.n2.39036 Acceso en: 01 abr, 2021.
- Jové, G. et al (2007): *Diversidad y cohesión social*. Lleida: Milenio.
- Jové, G.; Vicens, L.; Cano, S.; Serra, O.; Rodríguez, J. (2006): *Desig d'alteritat. Programa Àlber: una eina per atendre a la diversitat a l'aula*. Lleida: Pagès
- Jové, G., & Farrero, M. Rethinking education through contemporary art. (2018). 912743 - *International Journal of Art & Design Education*, 37(2), 333–344. 37-3. <https://doi.org/10.1111/jade.12132>
- Mbembe, A. (2016). *Crítica de la razon negra*. NEd Ediciones
- Morin, E. (coord.) (2003): *Educar en la era planetaria*. Barcelona: Gedisa. National Center for Clinical Infant Programs (1996): *Clasificación Diagnóstica 0-3*. Paidós, Buenos Aires.
- Robinson, K. (2011): *Los secretos de la creatividad*. Entrevista realitzada per E. Punset el 17-1- 2011 i emesa a *Redes*: <http://www.rtve.es/television/20110327/todos-tenemos-capacidad-ser-creativos/420223.shtml> [Consulta: 10 de desembre de 2011]. Sánchez Asín, A. (2006): *Dejar hacer o aprender a vivir*. Barcelona: Ed. Experiencia.
- Slee, R. (2012). *La escuela extraordinaria. Exclusión, escolarización y educación inclusiva*. Madrid: Morata
- Wagensberg, J. (2007): *El gozo intelectual*. Barcelona: Tusquets.
- <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-02881855/document>- Transdisciplinariedad y educación de futuro
- Los siete saberes y la agenda 20/30- Documento de trabajo.
- Bibliografia complementària**
- Chalmers, G. (2003). *Arte, educación y diversidad cultural*. Barcelona: Paidós.
- Civis, M.; Longàs, E.; Longàs, J.; Riera, J. (2007). *Educació, territori i desenvolupament comunitari. Pràctiques emergents*. *Revista d'Educació Social*, 36, p. 13-23.
- Eisner, E. (2004). *El arte y la creación de la mente: el papel de las artes visuales en la transformación de la*

conciencia. Barcelona: Paidós.

Equip de coordinació del projecte Trama (2007). Projecte Trama. Treball en xarxa en la formació inicial dels professionals de l'educació. Revista d'Educació Social, 36, p. 40-51

Marcelo, C; Vaillant, D (2013). Desarrollo profesional docente ¿Como se aprende a enseñar?

Morin, E. (1999). Los Siete Saberes Necesarios a la Educación del Futuro. París: Unesco.

Morin, E. (2000). La mente bien ordenada. Barcelona: Seix Barral.

Morin, E. (coord.) (2003). Educar en la era planetaria. Barcelona: Gedisa.